

Memòria d'activitats de l'Institut Balear d'Economia 2011-2015

Palma, 9 de març de 2015

Govern de les Illes Balears
Conselleria d'Economia i Competitivitat

(e) INSTITUT
BALEAR
D' **e**CONOMIA

Índex

Presentació

1. Normativa
2. Denominació i naturalesa
3. Funcions
4. Estructura orgànica
  - 4.1 La Comissió d'Assessorament
  - 4.2 El Servei de l'Institut Balear d'Economia
5. Activitats
  - 5.1 Reunions
6. Difusió

Presentació

Per a les Illes Balears és fonamental disposar d'una informació econòmica estructural i d'un seguiment continuat sobre l'evolució de la nostra conjuntura econòmica, amb la finalitat de poder actuar amb coneixement de causa i de prendre decisions adequades a la nostra realitat econòmica.

Amb aquesta MEMÒRIA es recull tant l'estructura i organització de l'Institut Balear d'Economia com les actuacions dutes a terme durant la legislatura 2011-2014 per tal d'assumir nous reptes de la societat i de la situació econòmica de les Illes Balears.

Joana Aina Perelló Martorell
Directora General d'Economia i Estadística

1. Normativa

Estatut d'autonomia de les Illes Balears

L'article 30.21 de l'Estatut d'autonomia de les Illes Balears, segons la redacció que en fa la Llei orgànica 1/2007, de 28 de febrer, atorga a la Comunitat Autònoma la competència exclusiva en matèria de foment del desenvolupament econòmic del territori de la Comunitat Autònoma, de conformitat amb les bases de la coordinació general de l'activitat econòmica.

L'article 31.6 de l'Estatut d'autonomia de les Illes Balears atribueix a la Comunitat Autònoma, en el marc de la legislació bàsica de l'Estat, el desplegament legislatiu i l'execució en matèria d'ordenació i de planificació de l'activitat econòmica de les Illes Balears.

L'article 6.4 de la Llei 3/2003, de 26 de març, de règim jurídic de l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, i l'article 11 de la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú, estableixen la potestat d'autoorganització de les administracions públiques.

Normativa reguladora de l'Institut Balear d'Economia

- Decret 65/1984, de 9 d'agost, de creació de l'Institut Balear d'Economia. Des d'aleshores ha actuat com un servei integrat en la Direcció General d'Economia i Estadística.
- El Decret 65/1984 va ser modificat pel Decret 4/1990, de 25 de gener, relatiu a la Comissió d'Assessorament de l'Institut Balear d'Economia, amb la finalitat de regular de nou l'organització i les funcions de la Comissió d'Assessorament de l'Institut Balear d'Economia, per la qual cosa quedaren derogats els articles del 10 al 15, ambdós inclosos, del Decret 65/1984.
- Decret 21/2009, de 20 de març, de l'Institut Balear d'Economia, que deroga els decrets anteriors i reorganitza l'Institut per tal d'adaptar-lo a l'actualitat per assumir els nous reptes de la societat i de la situació econòmica de les Illes Balears.

2. Denominació i naturalesa

L'Institut Balear d'Economia és un òrgan administratiu de suport a l'ara Conselleria d'Economia i Competitivitat en matèria d'economia, adscrit a la Direcció General d'Economia i Estadística, la finalitat del qual és analitzar, coordinar i divulgar la informació econòmica de les Illes Balears, i també promoure la recerca sobre temes d'interès econòmic.

L'Institut Balear d'Economia pot fer servir la denominació simplificada IBE per a identificar-se, com a sigla o acrònim.

3. Funcions

Són funcions de l'Institut Balear d'Economia:

- a) Promoure i fomentar la recerca sobre temes d'interès econòmic que afectin les Illes Balears.
- b) Seguir l'evolució conjuntural de la situació econòmica general i sectorial de les Illes Balears.
- c) Analitzar les estructures de producció de les Illes Balears i coordinar la iniciativa política o privada que sorgeixi, per tal d'evitar la duplicitat de recursos i esforços d'investigació.
- d) Assessorar el Govern de les Illes Balears i altres organismes i ens de la Comunitat Autònoma en les matèries de la seva competència, en cas que ho sol·licitin. En l'exercici d'aquesta funció, l'Institut Balear d'Economia s'ha d'atènyer a les directrius generals que, sobre la investigació econòmica, estableixi el Govern i ha de tendir principalment al tractament de la informació econòmica en l'àmbit de cada illa.
- e) Promoure la difusió i la divulgació de les anàlisis i les investigacions sobre la realitat econòmica de les Illes Balears, especialment mitjançant el foment de l'edició i la distribució de publicacions sobre temes econòmics de les Illes Balears.
- f) Establir un sistema permanent de recollida de dades econòmiques que permeti un coneixement adequat de l'evolució de la situació econòmica de les Illes Balears i una major eficàcia. Amb aquesta finalitat, pot instar la Direcció General d'Economia que proposi la formalització de convenis de col·laboració i contractes amb altres organismes i entitats que estimi oportuns.
- g) Qualsevol altres funcions que, legalment o reglamentàriament, li siguin assignades.

4. Estructura orgànica

4.1 La Comissió d'Assessorament

La Comissió d'Assessorament és un òrgan col·legiat de naturalesa consultiva en matèria d'economia.

Els membres de la Comissió d'Assessorament són els següents:

- a) El conseller d'Economia i Competitivitat, que n'és el president.
- b) El director general d'Economia i Estadística, que n'és el vicepresident.
- c) Els vocals que, en un nombre màxim de trenta, siguin designats pel conseller d'Economia i Competitivitat, entre persones de reconeguda professionalitat i prestigi en matèria d'economia.

Mitjançant la Resolució del conseller d'Economia i Competitivitat de 5 de juny de 2013 es varen nomenar els vocals que actualment formen part d'aquesta Comissió d'Assessorament. Són aquestes persones:

Pau Dols Bover (Sa Nostra)
Joan Ramon Fuertes Blasco (La Caixa)
Josep Antoni Cifre Rodríguez (Caixa Colònia-Caixa Pollença)
Álvaro Middelman Blome (Air Berlin)
José María Urrutia Mera (Autoritat Portuària de Balears)
Gabriel Subías Cano (Viajes Barceló)
José Luis Roses Ferrer (Bodegues Ferrer)
Margarita Tudurí Febrer (Coinga)
Josep Lluís Aguiló (Hiper Centro)
Llorenç Fluxà Rosselló (Camper)
Jaume Mascaró Martorell (Melchor Mascaró)
Víctor Terricabras Balada (Balearia)
Aurelio Vázquez Villa (Iberostar)
José Antonio Álvarez Fernández (Aeroport de Palma)
Joan Gual de Torrella Guasp (Cambra de Comerç Illes Balears)
Josep Sintés Vinent (CAEB)
Fernando Rey-Maqueira Palmer (AMADIP-ESMENT)
Luís del Olmo Piñero (Melià Hotels Internat i Balears.t)
Jaume Mascaró Pons (Jaume Mascaró-Menorca)
Abel Matutes Juan (Fiesta Hotel Group)
Francisco García Balcells (ANGED)
Antoni Riera Font (UIB)
Margalida Payeras Llodrà (UIB)

Eugeni Aguiló Pérez (UIB)
Gabriel Jover Arbona (UIB)
Onofre Martorell Cunill (Col·legi d'Economistes Illes Balears)
Carmen Sampol Massanet (Sampol Ingeniería y Obras, SA)

Exerceix la Secretaria de la Comissió d'Assessorament, amb veu i sense vot, el o la cap del Servei de l'Institut Balear d'Economia.

El president de la Comissió d'Assessorament pot convidar a les sessions, amb veu i sense vot, les persones que consideri adequades, en funció dels punts inclosos en l'ordre del dia i d'acord amb els seus coneixements, la seva preparació, el seu prestigi o d'altres circumstàncies.

4.2 El Servei de l'Institut Balear d'Economia

El Servei de l'Institut Balear d'Economia és la unitat administrativa de l'Institut que, d'acord amb l'estructura establerta en la relació de llocs de treball de l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears i les funcions assignades en l'Ordre del conseller d'Economia i Competitivitat, ha de dur a terme, sota la dependència jeràrquica del director general d'Economia i Estadística, la gestió material de les funcions establertes en l'article 2 del Decret 21/2009.

Correspon al cap del Servei de l'Institut Balear d'Economia, d'acord amb les funcions assignades en l'Ordre del conseller d'Economia i Competitivitat, exercir la Secretaria de la Comissió d'Assessorament, i també coordinar i supervisar les funcions pròpies del Servei.

5. Activitat

5.1 Reunions

El **25 de juliol de 2011** tingué lloc una sessió de la Comissió d'Assessorament d'agraïments i acomiadament per part del vicepresident econòmic, de Promoció Empresarial i d'Ocupació. Després es feren un seguit de reunions amb els vocals nomenats per al nou període legislatiu.

El **21 de juny de 2012** tingué lloc a la sala magna de la Vicepresidència Econòmica, de Promoció Empresarial i d'Ocupació una sessió ordinària de la Comissió d'Assessorament. A continuació hi ha les dades més importants d'aquesta sessió.

ORDRE DEL DIA

1. Constitució de la Comissió d'Assessorament i presentació dels assistents.
2. Anàlisi pel president i pels vocals de la conjuntura econòmica a les Illes Balears.
3. Aprovació del reglament de funcionament de la Comissió d'Assessorament.
4. Torn obert de paraules.

DESENVOLUPAMENT DE LA SESSIÓ

El president fa una diagnosi de la situació actual. Exposa l'endeutament com a principal problema. Si bé és cert que en els darrers anys s'ha produït una caiguda dels ingressos (el 8 % entre el 2007 i el 2011), el creixement de la despesa ha estat superior (el 19 % entre el 2007 i el 2011), la qual cosa ha conduït a un increment considerable del dèficit públic. Des de fa gairebé dos anys, una part important del dèficit no es finança.

Davant aquesta situació, les polítiques d'expansió, d'inversió pública i de modificacions de tipus de canvi no són aplicables. És a dir, les eines de política econòmica tradicionals no són aplicables. Cal tornar als orígens de la unió monetària amb mesures que tendeixin, d'una banda, cap a l'equilibri pressupostari i, de l'altra, a la flexibilització de l'economia.

Actualment les polítiques econòmiques estan molt repartides entre Brussel·les, Madrid i les comunitats autònomes. S'està avançant en la bona direcció, amb polítiques coherents en el conjunt d'Espanya i amb algun matís diferent en el conjunt de la Unió Europea, segons el tipus de país.

Apunta a la Llei d'estabilitat pressupostària per recuperar l'esperit de l'euro i les reformes bàsiques d'àmbit estatal i d'adequació normativa per cada comunitat

autònoma com a mesures per a la flexibilització econòmica. En l'àmbit estatal exposa, com a passes més rellevants, la Llei de reforma laboral i, a la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, destaca la normativa del sector turístic, la normativa urbanística —com a avanç de la futura Llei del sòl de les Illes Balears—, la normativa de mesures urgents en matèria d'indústria, energia i altres activitats, i la reforma de la Llei de comerç (pendent encara però ja prevista).

A continuació els vocals exposen els seus punts de vista sobre la situació actual.

Es comenta la repercussió econòmica sobre el sector nàutic per les mesures de prohibició d'ancoratges per protegir la posidònia balear.

Opinen que hi hauria d'haver més llibertat en la qüestió del comerç (tot i que ja hi ha polítiques implantades, com ara la llibertat d'horaris d'obertura) i afavorir la internacionalització, ja que es perden oportunitats, inversió i ocupació amb la forta estacionalitat de les Illes Balears.

Dins l'àmbit portuari, es proposen seguir polítiques financeres d'austeritat en la despesa d'explotació i seguir amb una inversió més eficient. Es destaca que l'indicador de mercaderies augmenta més d'un 1 % interanual el 2011 i que, per tant, hi ha estabilitat.

Pel que fa al trànsit aeri s'esmenta que augmenta també l'estacionalitat i s'espera que la bonificació de les taxes de l'hivern serveixi per contrarestar aquesta tendència.

Se sol·licita sensibilització en els preus del transport marítim perquè tot augment en el cost es fa impossible repercutir-lo en el consumidor en una època en la qual el nombre de passatgers a l'hivern ha baixat i les perspectives per a l'estiu no eren bones. A més, opinen que una disminució de les taxes podria ajudar a la desestacionalització sobretot entre illes, perquè hi ha una gran connectivitat.

Dins l'àmbit financer apunten que ara per ara no hi pot haver crèdit perquè hi ha un excés d'endeutament. Amb el rescat del sistema considera que es produiran dues conseqüències: s'incrementarà el capital bàsic (capital principal, ràtio que mesura la solvència i és igual a deutes/inversió creditícia), i disminuirà l'apalancament financer.

Veuen el turisme i la demanda interna com a motors de l'economia balear i, per tant, cal incentivar-los, i l'IRPF i l'IVA, dos impostos que no s'han d'incrementar. S'anomena també la sanitat com a sector clau que cal afrontar per reduir el dèficit públic.

Exposen que l'endeutament d'Espanya és molt superior a l'exterior, que hi ha una falta de competitivitat, i que disminueixen la inversió estrangera, la construcció i el consum de les famílies. L'únic motor econòmic és el turisme i es considera que la inversió és clau per a la recuperació de l'economia, perquè genera alhora ocupació. Sol·liciten la realització d'estudis d'impacte econòmic de totes les mesures que s'adoptin .

Malgrat que es reconeix l'esforç que es fa en la despesa social, s'exposa el malestar per les diferències entre les comunitats autònomes, que afecta especialment les Illes Balears. Proposen plantejar noves mesures per millorar l'eficiència en les prestacions socials i reduir la burocràcia excessiva.

Destaquen que Menorca mostra menys signes de recuperació que Mallorca o les Pitiüses en sectors potencials com l'agricultura, la bijuteria, el calçat i el turisme. I respecte de l'agricultura, sol·liciten més ajudes per al sector lleter, ja que el baix cost de la llet en dificulta la continuació.

Opinen que el sector públic encareix el cost financer i dificulta la recuperació del sector privat i que la inversió pública és necessària però no es pot reactivar perquè hi ha molt de deute.

Sol·liciten que es flexibilitzi la burocràcia administrativa: flexibilitat en els permisos de construcció (llicències d'obres, certificats de medi ambient...), que es compleixin els terminis pel que fa a les obligacions de l'Administració, ajudes per impulsar la internacionalització (cosa que pot permetre augmentar l'ocupació), que no augmenti el nombre d'inspeccions de treball, és a dir, que disminueixin els entrebancs de l'Administració que dificulten el manteniment del negoci.

Consideren que la immensa crisi bancària, l'atur i la falta de confiança són les causes principals de la disminució del consum i els canvis d'hàbits que es reparteixen més entre grans superfícies i petits establiments. Es compren productes més barats, com ara marques blanques.

Aposten per l'emprenedoria, perquè genera economia i llocs de treball. Com a dada s'exposa que La Caixa ha finançat 801 operacions noves d'emprenedors però manifesta que hi ha una gran part de la població balear que mostra molta desconfiança.

Apunten com a mesures reformar l'Administració per ajustar-la a les necessitats reals; que les subvencions que es donin siguin més adequades, ja que no basta ajustar costs, sinó també cal afegir valor; una consolidació fiscal creïble, no només

complir les exigències, i més flexibilització. Opinen que el problema passa per una falta de consens.

Amb tot, opinen que cal establir mesures que reactivin l'economia, que és la Unió Europea que marca les directrius i possiblement no està en la mateixa situació. Les rebaixes salarials, l'augment dels impostos i la disminució del consum i de la inversió no generaran ocupació. És necessari també generar confiança i ser més transparent amb la informació que surti a l'exterior. Sobre la situació creditícia, explica que no es poden donar més crèdits si els actuals no s'amortitzen.

El **9 de gener de 2013** tingué lloc a la sala magna de la Vicepresidència Econòmica, de Promoció Empresarial i d'Ocupació una sessió ordinària de la Comissió d'Assessorament. A continuació hi ha les dades més importants d'aquesta sessió.

ORDRE DEL DIA

1. Lectura i aprovació de l'acta de la sessió anterior.
2. Anàlisi pel president i pels vocals de la conjuntura econòmica a les Illes Balears.
3. Torn obert de paraules.

DESENVOLUPAMENT DE LA SESSIÓ

El president centra la sessió en la política comercial i els impostos.

La vicepresidenta comenta l'estat actual de la conjuntura econòmica (PIB del -0,1 % el 2012) i les previsions de recuperació el 2013 tant del PIB (+0,3 %) com de l'atur.

Pel que fa a l'atur, les dades de desembre del 2012 mostren que les Illes Balears són l'única comunitat autònoma on baixa, tant segons taxes intermensuals com interanuals.

El president comenta l'informe dels pressuposts del 2013. Continua la reducció de despeses per a totes les conselleries entorn d'un 18 % i un 20 %, llevat de la Conselleria de Turisme i Esports, que augmenta una mica. Partides ampliables com ara les dedicades a aspectes socials, personal docent, transport marítim i manteniment de depuradores (sanejament d'aigües), tenen ara unes dotacions que segueixen una trajectòria similar a l'anterior.

Exposa que la recaptació per l'impost sobre transmissions patrimonials va experimentar una espectacular minva a partir del 2007, per la qual cosa s'intentà accelerar la despesa pública entorn d'un 25 %. L'any 2010 s'intentà reconduir la situació mitjançant despesa corrent i reduir la despesa pública. Altres comunitats

autònomes opten per incidir sobre l'IRPF i l'impost sobre el patrimoni, cosa que no fa el Govern de les Illes Balears perquè considera que afectarà el treball i l'estalvi. No obstant això, anticipa que és difícil mantenir-se sense aquest impost sent una comunitat autònoma en dèficit i tenint en compte que l'Estat el manté.

Anticipa una previsió de la recaptació pels nous impostos sobre grans superfícies, envasos, lloguer de cotxes i cànon d'aigua entorn de 130 milions d'euros. Justifica aquesta recaptació perquè no incideix directament sobre el treball i l'estalvi i alhora té un component mediambiental.

Conclou que hi ha una dificultat econòmica tant del sector públic com del privat i aconseguir estalvi exterior és necessari per a les Balears. És necessari incrementar els impostos per disminuir el tipus de risc, disminuir el tipus d'interès desitjable per reduir el dèficit públic, i incrementar el nombre d'empreses i de projectes.

A continuació els vocals exposen diferents punts de vista.

Creuen necessari reestructurar l'Administració, crear esquemes fiscals i financers per incentivar els emprenedors i la recuperació econòmica, i fomentar la inversió i l'ocupació.

No veuen factible incrementar impostos perquè creuen que afectarà la renda disponible, el consum, l'ocupació... A més d'altres que s'han creat influeixen negativament sobre el turisme i l'opció de desestacionalització i sobre els mitjans de transport (en concret sobre el lloguer de cotxes).

Opinen que el turisme a les Balears s'hauria de mesurar per qualitat i no per quantia per poder afrontar la desestacionalització. Cal cercar un turisme nou sense deixar de banda l'anterior. Es considera que a les Illes Balears hi ha una font important de coneixement en turisme i que no es promociona.

El president coincideix que la desestacionalització és el gran repte en matèria d'activitat econòmica i turisme. Exposa que la política econòmica ha d'intentar crear els incentius necessaris. Els desequilibris pressupostaris són els que incideixen sobre l'activitat econòmica: si incrementa el risc, incrementa el tipus d'interès, disminueixen així la demanda i el consum i augmenta l'atur. És transcendental disminuir el tipus d'interès per afavorir també la disminució de la gran despesa pública que hi ha.

Ahora exposa les mesures que el Govern de les Illes Balears vol dur a terme en matèria de política comercial, com ara intentar avançar el període de rebaixes amb l'establiment lliure per als comerciants, les llicències es donaran sense retard si es

compleixen els requisits legals per concedir-les i s'elimina el límit de data per a les zones de gran afluència turística i poder així estendre l'activitat més enllà.

Pel que fa a la formació, proposen establir la formació dual en sectors com l'hostaleria i afavorir alhora que tinguin obert tot l'any. S'exposa que hi ha entorn de vint mil joves sense qualificació professional que no poden estudiar i aquesta mesura seria una forma de desestacionalitzar amb costos baixos.

I pel que fa al finançament sol·liciten que el Govern demani el finançament que li correspon al Govern de l'Estat per tal que es mantengui el benestar social. Davant això, el president declara que és un dels reptes el 2013, com també d'altres, com ara la revisió de les competències dels consells insulars i la reforma de l'Administració pública de l'Estat. El finançament de carreteres és factible, però reconeix que els ajuts socials és encara una qüestió pendent.

6. Difusió

Des del lloc web de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears (<<http://www.caib.es>>), Direcció General d'Economia i Estadística de la Conselleria d'Economia i Competitivitat, es pot consultar informació sobre l'Institut, les publicacions realitzades i les activitat que es duen a terme.

La pàgina inclou el registre de marca "E Institut Balear d'Economia", concedit per l'Oficina Espanyola de Patents i Marques (OEPM), de les classes 16 i 41, de les 45 que formen part del Nomenclàtor internacional de productes i serveis des del 14 de gener de 2010 i per un període de deu anys.

